

Носовський А.М., Панов С.Ф.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Стаття присвячена проблемі визначення змісту і структури фахової комунікативної компетенції. Аналізуються умови формування комунікативної компетенції при перекладі технічних термінів, надається концепція формування перекладацької комунікативної компетенції. З метою формування спеціальної фахової компетенції найбільш доцільним представляється вибір фахових одиниць перекладу як категорій комунікації. Цей підхід дає можливість для майбутніх моряків розпізнавати і вірно вживати лексико-граматичний матеріал, який стає найбільш актуальним для вживання у середовищі фахового спрямування.

Ключові слова: мовна компетенція; перекладацька компетенція; мовне середовище вищого закладу освіти; білінгвальний аналіз; понятійно-сміслові категорії тексту.

Комунікативна компетенція – невід’ємна частина загальної компетенції сучасного моряка. Інтеграція в європейське і міжнародне співтовариство збільшує вимоги до іноземних мов не тільки у загальному спілкуванні між моряками різних країн, але й у фаховій технічній комунікації, яка є основою для здійснення і виконання професійних завдань.

Постановка проблеми. Швидкий науково-технічний прогрес і бурхливий розвиток культурних, економічних і політичних зв’язків між державами світу додали ще більш труднощів в оволодінні необхідною технічною інформацією. Традиційна і новітня педагогіка шукають шляхи і засоби подолання мовних бар’єрів для швидкого освоєння науково-технічних досягнень. Для задоволення сучасних потреб сьогоdnішнього і майбутнього часу потрібен новий підхід до процесу навчання і формування комунікативної компетенції для моряків фахового спрямування.

Багаторічна праця експертів країн Європи в цьому напрямі привела до розробки документа «Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: вивчення, навчання, оцінка» в якому знайшли віддзеркалення сучасні підходи до навчання іноземних мов на різних етапах навчання і освіти [1, с.13]. Цей документ є дуже важливий тим, що в ньому є опис системи компетенцій, які повинні бути сформовані при повноцінному оволодінні іноземною мовою у загальному сенсі. Навчання іноземним мовам моряків постійно є невід’ємною складовою щодо оволодіння новітніми технологіями та знаннями про сучасний світ та сучасне фахове обладнання. Специфічні знання, що даються в контексті конкретної програми навчання моряків, надають курсантам потребу у спроможності видавати загальні та фахові знання іноземною мовою. Це стосується майбутніх фахівців морської галузі, які будуть працювати у будь-якому регіоні світу.

Дані здібності ґрунтуються на знанні специфічної фахової термінології і вмінні оперувати нею. Навчання на університетському рівні орієнтоване на розвиток у фахівців морської галузі вищого ступеню фахової компетенції. Для подібної компетенції характерні не тільки загальні комунікативні здібності в рідній та іноземній мовах, але і уміння професійно і ефективно застосувати комунікативність в навчальному і фаховому середовищі. При вирішенні проблем навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі доцільно брати до уваги сучасні тенденції у вищій освіті, що виявляються в інтеграції ключових здібностей, необхідних для успішної професійної діяльності.

На думку Ст.Фаллоуса та Кр.Стивен, сьогоdnішнє становище у економіці країн означає, що вже недостатньо для сучасного випускника мати знання тільки навчального предмету.

Більш необхідно для курсантів-моряків отримати ті навички, які підвищують їх перспективи працевлаштування. А це стосується фахової компетенції.

Стосовно вимогам ST CW95 офіцери-судноводії повинні спілкуватися з іншими судами, береговими установами та багатомовними екіпажами моряків. Спілкування на практиці є дуже складною справою. Це потребує суттєвих лінгвістичних базових знань та широкого обсягу технічних комунікативних здібностей. Знання простих фраз не дає можливості виконувати завдання у незвичайних обставинах та контролювати виконання дій.

Розробка Marlins дає морякам суттєво збалансувати знання та навички англійської мови для вирішення завдань зі складних непередбачених обставин на морі та на березі. Згідно вимог, кожні 5 років моряки повинні складати деяку кількість фахових тестів та Marlins Test. Особливу увагу треба надати цьому тесту, тому що через недостатні знання англійської мови українські моряки всіх рангів втрачають свої позиції на світовому ринку праці.

Для цього компетентнісні навички курсантів-моряків включають наступні можливості: пошук і обробка інформації; комунікація і презентація, планування і вирішення проблем, а також соціальний розвиток і взаємодія у середовищі [2].

В основі робочих навчальних програм курсантів-моряків є орієнтація на розвиток інтегрованих здібностей, заснованих на знанні тільки фахового предмету. З погляду навчання іноземній мові це означає подвійну орієнтацію взаємозв'язку складових частин поняття комунікативної компетенції. З одного боку, це орієнтовано на професійну діяльність комунікативної компетенції моряка, що зумовлює вдалу інтеграцію фахівця в багатокультурній сфері професійної діяльності. З іншого боку, в контексті вищої школи навчання іноземній мові повинне бути орієнтоване і на комунікативну компетенцію в академічній діяльності. Комплексний розвиток комунікативної компетенції в аспекті іноземної мови є передумовою для звернення комунікаційної культури в міжкультурне середовище та інтеграцію в міжнародне співтовариство у формі професійній комунікації і інших видів діяльності.

Розширення міжкультурних контактів і розповсюдження технічних знань постійно вимагають як розвитку теорії перекладу нових фахових термінів, так і вдосконалення підготовки професійних викладачів англійської мови для моряків. У зв'язку з цим гостро відчувається потреба у вдосконаленні рівня навчання викладачів. А як допомогти початківцям-викладачам швидко і якісно вчитися, як передати їм комунікативні компетенції моряків фахового спрямування, а також навички засвоєння фахової англійської мови?

Мета даної статті – визначити зміст і структуру формування комунікативної компетенції моряків фахового спрямування та запропонувати концепцію формування перекладацької компетенції у мовному середовищі майбутніх моряків.

Виклад основного матеріалу. Наукова і практична значущість результатів дослідження полягає в запропонованій концепції формування перекладацької компетенції в технічному напрямі англійської мови морської галузі.

Компетенція – це одне із значущих понять, коли ми говоримо про освічених людей, про сучасні організації та інституції, про сучасне суспільство. Компетенція є об'єктом дослідження багатьох наукових напрямів – едукології, психології, теорії управління та ін.

Англійське слово «competency» можна знайти у багатьох міжнародних документах та рекомендаціях Ради Європи стосовно освіти. В Англо-українському словнику [3] «competency(e)» перекладається як 1) здатність, компетентність; 2) лінгвістична мовна компетенція; 3) юридична компетенція, правоздатність, правочинність. В англійській мові в терміні «competency(e)» домінує сенс якості особистості: компетентність трактується як здатність, а французьке «competent» перекладається як компетентний, правочинний. Великий тлумачний словник сучасної української мови [4] пов'язує поняття «компетентний» з латинським «competens» і тлумачить його як належний, відповідний. Словник-довідник педагогічних термінів за редакцією Кузьмінського А.І. [5] поняття «компетентний» подає як 1) правосильний, що має повноваження; 2) який має достатні знання в якій-небудь галузі.

Як бачимо, у словниках поняття компетенція/компетентність тлумачиться як юридичний термін, що визначає коло повноважень, прав та обов'язків, які надані законом посадовій особі або органу. Сучасна педагогічна література використовує ці поняття для характеристики результатів освітнього процесу. Традиційно поняття компетенція/компетентність ототожнюється із знаннями у сенсі складне явище, результат фундаментальної освіти, результат самостійного навчання та отримання освіти для практичної фахової діяльності. Проте, в сучасному розумінні компетенція – це структуроване поняття, що має ієрархічну структуру. Компетенція в широкому сенсі слова – це не тільки знання, уміння, але й досвід, цінності, світогляд і інші якості особи, що є заставою успішної діяльності фахівців судноплавної галузі.

Таким чином, мовна комунікативна компетенція моряка може бути визначена як комплекс лінгвістичних, соціолінгвістичних і прагматичних компетенцій, що взаємодіє з елементами загальної компетенції індивідуума і дає можливість йому ефективно виконувати завдання фахової мовної діяльності.

Однією зі складових формування мовної комунікативної компетенції є мовне середовище закладу вищої освіти. Головне завдання його – культ знань загальних та фахових дисциплін. Під мовним середовищем морського закладу вищої освіти розуміється соціокультурний, комунікаційний простір, у якому діє курсант і викладач. Мовне середовище створює відповідні умови для ефективного навчання і розвитку компетентного фахівця, наприклад, оволодіння комунікативними навичками при роботі у тренажерних класах. Розвиток мовної комунікативної компетенції інтерпретується як постійне продовження процесу розвитку навчання, що відбувається на практиці.

Але проблеми навчання в мовному середовищі не були достатньо досліджені. Результати наукових досліджень свідчать, що на мовне середовище освіти впливає система культурних цінностей. До складу системи культурних цінностей майбутнього курсанта-моряка входять :

1. Засоби мас-медіа, інформація і мова друзів.
2. Система цінностей сім'ї студента, його оточення.
3. Зміст ступеневого розвитку і профіль навчання майбутніх моряків.
4. Мова сучасних підручників, науково-технічної фахової літератури.
5. Вплив креативних педагогів (їх мова, зовнішній вигляд, комунікативні зв'язки, кваліфікація, теоретичний та практичний фаховий досвід).
6. Індивідуальна діяльність учня, його особистість.
7. Використання нових технологій в процесі навчання на тлі класичних.
8. Індивідуальна робота майбутнього моряка за межами аудиторії (гуртки англійської мови, факультативні заняття).
9. Досвід свій та друзів на закордонній плавпрактиці.

Всі ці складові системи культурних цінностей наповнюються певними якостями кожної особистості: культура мови, культура мислення, ерудиція, ціннісні орієнтування у житті, розвиток комунікативних здібностей і навичок.

Таким чином, система культурних цінностей навчального закладу – це середовище, що забезпечує ознайомлення з практичними цінностями вищої освіти, складовими інтелектуальної власності для кожного студента. З розвитком мовної діяльності пов'язані комунікативні завдання, що акцентують параметри мовної комунікативної компетенції (лексичну, граматичну, семантичну, дискурсивну компетенцію). Фаховий напрям навчання створює для студентів умови для придбання глибших, ширших, цілеспрямованих знань і здібностей, які доцільно орієнтовані на передбачену галузь професійної діяльності або подальшого навчання та підвищення кваліфікації.

У формуванні фахових мовних норм особливе значення має мова підручників і наукової літератури, що є зразком фахової морської англійської мови. Одним з найважливіших чинників навчання мові є рідна та іноземна мова. Слово викладача як в письмовій, так і в усній мові розвиває відповідний погляд, щоб вчитися на обговорюванні життєвих явищ і навчатися вживати фахові мовні засоби вислову. Мова кожного викладача повинна бути

прикладом культури мови у вузькому сенсі (вимови, ритму командного наголосу, лексики, дотримання граматичних норм) і прикладом стилістики виразу. Від викладача засвоюється не тільки мова, але й погляд на фахову морську англійську мову. Зараз засоби масової інформації (особливо Інтернет) заповнюють велику частину вільного часу студентів, замінюють не тільки книги, але і спілкування. Відзначимо, що людина не може існувати і удосконалюватися без тісних зв'язків з мікрогрупою людей (підгрупа, члени кімнати проживання). Всіх курсантів об'єднують цілі, норми поведінки, емоційна привабливість, прямі контакти, засновані на симпатії, довірі, прихильності. Такі мікрогрупи впливають і на мову, і на загальний розвиток особистості курсантів.

Важливим компонентом мовного середовища морського закладу вищої освіти є індивідуальна та самостійна робота поза аудиторії. Це діяльність саморегулювання студентів. Вона спонукає кожного самостійно шукати додатковий матеріал в бібліотеці, в різних джерелах інформації, працювати зі словником.

Використання нових технологій в процесі навчання пов'язане з комп'ютерними програмами навчання. Вони бувають особливо корисні тоді, коли потрібно допомогти таким курсантам, які намагаються надолужити недоліки індивідуальної компетенції, надбані у загальноосвітньої школі. Інтерактивність комп'ютерних програм надає мотивуючий вплив на тих, що хочуть навчатися. Створюється середовище морського закладу вищої освіти, в якому в електронній формі зберігається навчальний матеріал, а курсанти можуть спілкуватися на різні теми як один з одним, так і з викладачами.

У такий засіб навчання може бути новим і корисним досвідом ділового усного та письмового спілкування. Застосування цих методів спонукає до самонавчання. Проте, ці дослідження носять загальнотеоретичний характер, вони не пов'язані з вирішенням конкретних проблем, що виникають в певному соціокультурному контексті. На думку Цесявічюте [6], цільове едукативне середовище – це середовище, яке включає елементи психологічних і матеріальних умов, а також умов компетенції і навчання, пов'язане з досягненням цілей процесу навчання, що створює засоби для досягнення цілей. Дане розуміння сприяє створенню умов для розвитку професійної і академічної комунікативної компетенції. На базі «Загальноєвропейських компетенцій володіння іноземною мовою» виділяють дві групи параметрів комунікативної компетенції, важливих як для користувачів мови – фахівців на курсах підвищення кваліфікації, так і для тих, що навчається – кадетів, студентів. Це – елементи загальної компетенції індивіда і мовної фахової комунікативної компетенції. Загальна компетенція індивіда не пов'язана з його мовною діяльністю, проте діяльність різностороннього характеру, в тому числі і мовна, здійснюється з опорою на загальну компетенцію. Мовна фахова комунікативна компетенція включає елементи, які дають можливість індивідові діяти, використовуючи мовні засоби.

Інакше кажучи, комунікативна компетенція неможлива без достатнього рівня мовної компетенції. Проте, слід зазначити, що розмежування мовної і комунікативної компетенції до певної міри носить умовний характер, оскільки мовна компетенція – це не тільки знання системних закономірностей функціонування мовних одиниць, але й володіння мовним матеріалом на рівні мовних навичок, тобто здатність правильно побудувати вислів, що виражає певний зміст.

Отже, мовна компетенція складає невід'ємну частину комунікативної, такої, що розуміється як володіння комунікативно-мовними уміньми, необхідними для спілкування на мові, що вивчається, в природних ситуаціях академічного напрямку. Комунікативна спрямованість навчання мові вимагає такого опису граматики мови і такого навчання граматиці, яке зробило б це справжнім інструментом спілкування, перетворило б це з об'єкта засвоєння в знаряддя діяльності. Обов'язковим для всіх категорій є засвоєння нормативних характеристик наукового функціонально-мовного стилю – основи спілкування в навчально-професійній сфері діяльності. Тому в розпорядженні викладача повинен бути перш за все опис цих характеристик, але не тільки констатуючого характеру, в якому перераховуються мовні засоби і правила їх вживання, але й опис правил їх вибору відповідних їхній нормі.

Питанням перекладацької компетенції присвячені роботи Латишева і Проворотова [7], Hönig [8]. Під професійною перекладацькою компетенцією зазвичай розуміється сукупність знань, здібностей, навичок, що дозволяє перекладачеві та моряку професійно вирішувати свої завдання. У цій компетенції виділяються дві частини з двома складовими: базова та прагматична.

У свою чергу базова частина має дві складові: концептуальну та технологічну. Прагматична частина має теж дві складові: специфічну та спеціальну. В зміст концептуальної складової перекладацької компетенції входять модель перекладу, сукупність фахових знань перекладача, сенс перекладу, специфіка перекладу.

До технологічної складової відноситься сукупність основних навичок перекладу, що допомагають перекладачеві подолати типові «технічні» складнощі і вирішувати різнопланові завдання.

Знання, навички, здібності, необхідні перекладачеві та моряку не у всіх випадках, але при виконанні перекладу певної фахової спрямованості, стилістичних жанрів, а прийнятні засоби перекладу можна охарактеризувати як прагматичний компонент перекладацької компетенції.

До специфічної складової відноситься володіння певними засобами фахового перекладу, а до спеціальної – необхідне володіння перекладачем та моряками загальної тематики і стилістичного жанру.

Слід зазначити, що паралельний розвиток всіх складових перекладацької компетенції повинен поєднуватися з інтелектуально-інтуїтивним характером кожної особистості. Екстралінгвістичні знання дозволяють практично одночасно розвивати всі компоненти: раціональний – на заняттях по основах і технологіях перекладу, інтуїтивний – на лекціях з усного і письмового перекладу, екстралінгвістичний – на заняттях по спеціальному фаховому перекладу.

Сучасна теорія технічного перекладу – молода галузь науки, що швидко розвивається. Технічний переклад – це перш за все інтелектуальна діяльність фахівця, що вимагає творчого вирішення проблем в постійно змінних текстових соціальних і культурних умовах. У поняття «технічний переклад» вкладається різний сенс. Для не перекладачів – це текст, для перекладачів – процес. З погляду перекладача – це найважливіша діяльність: процес придбання професійних навичок, проведення досліджень, переклад слів і оборотів із збереженням стилю оригіналу, редагування технічного перекладу.

На погляд Гарбовського [9], «переклад – це контакт мов, явище білінгвізму. Це випадок, коли білінгв свідомо бореться проти всякого відхилення від норми, проти всякої інтерференції».

Одне з основних умінь технічного перекладача полягає у вільному володінні різними способами розчленовування початкового тексту. Найбільш поширеною помилкою початківців є прагнення перекладати послівно, тобто членувати початковий текст на окремі слова, знаходити їм відповідності на мові перекладу і таким чином складати переклад тексту. При такому підході відбувається підміна уявлень про характер знаків, що перекладаються. Замість мовних одиниць, які і підлягають перекладу, технічний перекладач механічно підставляє мовні одиниці, тоді як в різних мовах мовний склад тієї або іншої мовної одиниці може не співпадати.

Таким чином, точне визначення одиниць перекладу – це одна з найважливіших умов якості технічного перекладу взагалі. Прийнято вважати, що переклад пов'язаний в першу чергу із словами, значення яких мають слова початкового тексту і ті слова в мові перекладу, які краще всього передадуть це технічне значення.

Само поняття «Одиниця перекладу» застосовується умовно, і вчені розходяться у визначенні самого терміну. Найбільш повно дане поняття представлене в працях Комісарова: «Під одиницею перекладу ми маємо на увазі таку одиницю, якій може бути підшукана відповідність в тексті перекладу, але складові частини якої окремо не мають відповідностей в тексті перекладу» [10].

Одиницею технічного перекладу може служити не тільки слово, але будь-яка інша мовна одиниця. Необхідна умова правильності визначення початкової одиниці перекладу – це виділення її функції в тексті, що перекладається. Неадекватності тексту, що перекладається, найчастіше обумовлені невірною оцінкою текстових функцій мовних одиниць. Слово як одиниця мови в певному тексті зв'язане відносинами з іншими словами даного тексту, тобто потрапляє в ряд залежностей від умов тексту. Ці залежності носять системний характер і складають взаємообумовлений ряд контекстів, від мінімального (сусіднього слова) до максимального (всього тексту).

Труднощі перекладу найчастіше полягають саме в невмінні виявити і оцінити як окремі залежності, так і систему залежностей. Навчання практичним навичкам перекладу науково-технічних фахових текстів, на наш погляд, повинне проводитись згідно логіці викладу наукового тексту.

Основу для побудови одиниць перекладу можуть скласти понятійно-сміслові категорії, найбільш споживані в цих видах тексту:

- класифікація предмету (явища);
- класифікація і віднесення предмету до класу;
- знаходження речовин в природі, їх походження і отримання;
- склад і кількісна характеристика предмету;
- якісна характеристика предмету;
- порівняння властивостей предмету (явищ);
- застосування і використання речовин (матеріалів, приладів);
- хід (ведення) процесів;
- відео-часові відносини при описі процесу (досвіду);
- причинно-наслідкові відносини при описі процесу (явища);
- зв'язок і залежність предметів і явищ;
- впровадження дій на предмет у виробничій процес .

Ці теми допоможуть слухачам підвищення кваліфікації, студентам, курсантам судноплавної галузі розробляти навички розпізнавання і вживання лексико-граматичного матеріалу, найбільш актуального для метамов технічних спеціальностей наукового стилю мови [11,12,13].

Таким чином, з лінгвістичної точки зору перекладач займається перетворенням мовних одиниць, а при перекладі конкретного тексту – перетворенням мовних одиниць однієї мови на іншу мову. При тривалій роботі відбувається процес засвоєння цих трансформаційних моделей.

Висновок. Всі вищезгадані складової перекладацької компетенції складові формуються паралельно. Такий підхід дозволяє обробляти мовний матеріал швидко і ефективно, вчить оцінювати інформацію у початковому тексті. Вибір понятійно-сміслових категорій наукового тексту як повчальна одиниця перекладу сприяє також комунікативній орієнтації методики навчання, дозволяє в описі мовного матеріалу, в його пред'явленні в цілях навчання виявити такі аспекти, які полегшують становлення комунікативно-мовних умінь на основі використання даних фрагментів мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: вивчення, навчання, оцінка / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.)
2. Stephen Fallows, Christine Steven, (2000) "Building employability skills into the higher education curriculum: a university-wide initiative", Education + Training, Vol. 42 Iss: 2, pp.75-83.
3. Англо-український словник: У 2 т. – Близько 120 000 слів/ склав М. І. Балла. – К.: Освіта, 1996. –752 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь: Перун, 2001. – 1140 с.

-
5. Словник-довідник педагогічних і психологічних термінів / В. М. Глазиріна, Т. М. Десятов, А. І. Кузьмінський та ін.; за ред. А. І. Кузьмінського. – Черкаси : Видавництво ЧДУ ім. Б. Хмельницького, 2002. – 112 с.
 6. Vyšniauskienė D., Lečickaja Ž. Developing translation Competence through Teaching
 7. Technical Translation /Studies About Languages (Kalbų Studijos), issue: 15 / 2009, pages: 94-103.
 8. Латышев Л. К., Провоторов В. И. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе: Учебно-методическое пособие. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 136 с.
 9. Hönl, Hans G. Konstruktives Übersetzen / Hans G. Hönl. – Tübingen : Stauffenburg Verl., 1995. – 195 p.
 10. Грабовский Н. К. Теория перевода : учебник / Н. К. Грабовский. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2004. – 544 с.
 11. Комісаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.
 12. Англо-русский словарь морских команд. Стандартный морской навигационный словарь-разговорник /Составитель Б.А. Мясковский. – К.: КГАВТ, 2007.
 13. Demydenko N. Introductory Maritime English Course. Student's book. Part 1. – Kyiv: KSMA, 2010.
 14. Тлумачний словник морських термінів / Укладач Мясковский Б.А. – К.: КДАВТ, 2007.

Носовский А.Н., Панов С.Ф.

ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО НАПРАВЛЕНИЯ

Статья посвящена проблеме определения содержания и структуры профессиональной коммуникативной компетенции. Анализируются условия формирования коммуникативной компетенции при переводе технических терминов, предоставляется концепция формирования переводческой коммуникативной компетенции. С целью формирования специальной профессиональной компетенции наиболее целесообразным представляется выбор профессиональных единиц перевода как категорий коммуникации. Этот подход дает возможность для будущих моряков распознавать и правильно употреблять лексико-грамматический материал, который становится наиболее актуальным для применения в среде профессионального направления.

Ключевые слова: языковая компетенция, переводческая компетенция, языковая среда высшего учебного заведения, билингвальный анализ, понятийно-смысловые категории текста.

Nosovskii A., Panov S.

SHAPING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF A PROFESSIONAL ORIENTATION

Article is devoted to the problem of determining the content and structure of professional communicative competence. The conditions of formation of communicative competence in translating technical terms, the concept of the formation of the translation provided communicative competence. In order to form a special professional competence seems the most appropriate choice of professional translation units as categories of communication. This approach makes it possible for future sailors recognize and properly use lexical and grammatical material which becomes the most relevant for use in the environment of professional direction.

Keywords: language competence, translation competence and linguistic environment of higher education, bilingual analiz, conceptual-semantic category text.